

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
Za oznanila plačuje se od četiristopne peti vrste po 6 kr., če se oznanilo jednkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnost je v Gospodskih ulicah št. 12.
Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Davorin Trstenjak †.

Ko nam je pred malo dnevi došla vest, da gospod župnik Davorin Trstenjak hudo bolan leži in da so ga že prevideli s svetstvi za umirajoče, znali smo takoj, da se nam je bati najhujšega, kajti slavni naš starina bolehal je že več let in le v presledkih čutil se zdravega. Po slednji čas začel je bil vidno pešati in zadnje pismo, katero nam je bil poslal pred novim letom, podpisal je bil že s treščo se roko.

Česar smo se bali, to zgodilo se je danes. Dnevi naš Davorin izdihnil je danes blago dušo svojo. Pretožna ta vest odmevala bode po vseh slovenskih pokrajinh, kakor kaplja pelina kanila bode v vsa rodoljubna srca.

Saj je pa tudi uzroka žalovanju! Izgubili smo moža, katerega smemo imenovati najodličnejšega prvaka narodnega našega preporoda, moža, ki je, odkar se je zavedati jel, neumorno in z jekleno doslednostjo deloval na narodnem polju, kateri je s plamtečo besedo in večim peresom vzbujal rojake in si stekel toliko zaslug, da bode njegovo ime češčeno, dokler bode Slovencev na svetu.

Ko je pokojni Davorin Trstenjak pričel javno delovanje svoje, ležal je mrak teman nad Slovensko, zlasti pa nad ožjo domovino njegovo, nad Slovenskim Štajerjem. Zavedne rodoljube bi bil mogel šteti na prste. Redki so bili tako, da je Davorin Trstenjak imel 40 ur hoda, predno je dospel do najbližnjega mu domoljuba, v Podčetrtek, kjer je takrat bival dr. Štefan Kočevan, ki je pred leti umrl v Celji.

Navzlic žalostnim razmeram pričel je z mladeničko naudušenostjo delovanje svoje, delal pa tako vztrajno in sadunosno, da pretekla polstoletja povsod nahajamo odlično njegovo ime, kjerkoli pogledamo v književnost slovensko.

Najprej zaslulo je ime njegovo, ko je v „Novicah“ začel priobčevati svoje starinoslovske, zgodovinske in bajeslovne sestavke, v katerih je dokazoval, da so že pred Kristom mej Adrijo in Karpati stanovali Slovani. V teh spisih kazal je izredno učenost in če se včasih čuje kakšna često nepoklicana kritika, da ti sestavki neso zvršeni, treba je pomniti, da je Trstenjak sam mnogokrat tožil, da mu nedostaje sredstev. Zato je bila njegova iskrena želja, da bi na

staré dni mogel preseliti se v kakšno večje mesto, kjer bi mu bili pristopni razni viri in bogate knjižnice. Žal, da na vsem Slovenskem ni bilo tacega mesta zanj in da je šel iz sveta, ne da bi se mu bila izpolnila ta želja!

Omenjeni znanstveni sestavki, ki so na Slovence tako močno uplivali, kakor Koseskega prve pesmi, bodo še dolgo in dolgo bogat vir za vse raziskovalce, ker je v njih veliko ostromnih opazek in sklepov in ker je bil Trstenjak nadarjen z jako srečno divinacijo.

Ob jednem s temi spisi začel se je z velikim uspehom poskušati na leposlovnem polju. Še gimnazijalec zložil je več izvirnih pesmij, leta 1837. dramo „Ne vesta iz otoka Cypros“ in toli prijavljeno pesem „Tam za goro zvezda sveti“, katera je postala prava narodna pesem. L. 1838. priobčil je v „Ilirske narodne novinah“ več erotičnih pesmij z naslovom „Leljinke“, l. 1844. osem pesmij v „Zori dalmatinski“ v jeziku štokavskem.

Preobširno bi bilo, naštevati vse njegove spise, povesti in humoreske, zatorej naj sledi tu le glavnejši proizvodi. Pod izmišljanim imenom Vitomar in Vicko Dragan bil je stalen sotrudnik „Novicam“ in pisal tako duhovito in zanimivo, da ga smemo povsej pravici imenovati očeta slovenskemu feljtonu. Spisal je povesti „Novo leto 1824.“, „Sveta vira“, „Slovenski Leander“, katere deljanje se vrši ob Cerkniškem jezeru, v Bleiweisovem „Koledarčku“ novelo „Slikar“, v Vodnikovem albumu povest „Ljudevit, vojvoda horvatski“ i. t. d., sodeloval pri Janežičevem „Glasniku“, poprej pa pri „Slovenski Běli“, dopisoval v Einspielerjevega „Slovenca“, v „Vaterland“ in „Politik“. Našemu listu bil je vedno jako naklonjen. Pisal je uvodne članke pod imenom „Juste millieu“ in „Od Voglajne“ podlistke s podpisom Epicharmos, često pa nam tudi podaval pismene informacije o politiškem položaju, o katerem je bil vedno dobro poučen.

L. 1872. osnoval si je „Zoro“, katerej je dodal še „Vestnik“, pozneje pa „Kres“, ki je 5 let izhajal v Celovci, l. 1884, izdal je knjižico „Weriland de Graz“, poleg vsega je pa v letopisu „Matica Slovenska“, katerej je bil večleten odbornik, od 1878. l. pa častni član, priobčil veliko učenih razprav in krajsih sestavkov.

LISTEK.

Slike litevske.

Radi Tilde.

(Češki napisal E. Jelinek, posl. V. Nevin.)

(Dalje.)

Tilda je bila veselo dete in je dala nama obema dosti dela, tako da nisva k nerušenemu razgovoru niti prišla, kar mi je bilo skoro ljubo. Le v trenotkih, ko je dete odbežalo dalje v mah, legala je na gospojino čelo strašna senca, katero je dete, vrativši se zopet, v srečo takoj odgnalo. Ali to ni trpelo žalibog nikdar dolgo.

Prezalosten bil je pogled na to mlado gospo, za me tem žalostnejši, ker sem jo imel skoro do poslednjega trenotka za tako, kakeršna je bivala v Pragi. Ah, kako se je premenila, kako strašno! Zdela se mi je, kakor pokošena lilija, z življenjem ugonobljenim pred časom. Plamenček življenja je gorel v njenih nedrih le z menjajočo se svetlbo, z negotovo, neizdatno. Veste, veste... na tak pla menček zadošča jeden hladen vetrec, da bi ugasnil docela.

„Glejte, niste se nadejali, da me vidite takovo... tako ubogo!“ zašepetala je nenadoma.

„Ali, milostna gospa...“

Nasmejala se je grenko, trpko.

„Glejte moje roke...“

Bile so prozorne, bele, le po žilicah pretakalo se je še malo modrega toku...“

Zmajal sem z roko, kakor bi hotel odgnati strašne misli.

„Vi gotovo mislite, da sem zdrava² zašeptala je tožneje, nego pred trenotkom...“

„Ali...“

„Ne varajte...“

V tem zašumi v vejah nad našimi glavami topel podvečerni vetrec, Zagledal sem se nehote.

„Glejte!“ reče naglo mlada gospa.

„Kaj?“

„Tu!“

No! Večerni vetrec je vrgel z bogatih vej listnatega drevesa nekoliko ožoltelih listov. Vrteli so se po malem v zraku in mirno padli k nogam mlade gospo.

„Jesen!“ vzdihnila je tožno.

V tem trenotku ožarè poslednji žarki za neoddaljenim holmcem zapadajočega solnca gospojino

obliče, katero je z nekako čudovito čarobo dobivalo v tem trenotku neskončno mnogo povabnosti. Le da ni bila to več tista povabnost, katera je pred leti mene očarala. Čuda, da nisem nad njo grenko zaplakal.

Objela pa je svoje detice, pritisnila k nedrom, poljubila in zalila s potokom solz. To vse bili so dijamanti materne ljubezni.

Molče pomudila sva se tako nekoliko trenotkov. Za tem pade novo pergišče žoltih listov k nogam mlade gospo.

Ob jednem vzruši me nepričakovani dogodek.

Po stezici, vedočej okolu nas, prihajala je baš mlada družba dam. Bilo je vidno, da so se sedaj nekam odpravljale. Pozdravile so mojo prijateljico uljudno in prijateljski, ali še so dalje in niso se ustavile. Le jedna izmed njih se je ustavila, vprašala po zdravji mlade gospo, pri čemer je srčno poljubila Tilko, katerej je v košarici prinesla malo sadja, in pa — odšla je za drugimi. Bilo mi je to nekako čudno, pa razjasnil sem si pozneje vse z dobro hotečo željo gospo Felicije, da bi ostala v samosti. Ni jej ugajala glasnejša družba in najraje je bivala pri bregu Nemna v družbi svojega milega deteta — v samoti. Pri tem sem vendar

Iz teh podatkov je očivestno, da je vse Trstenjakevo življenje bilo posvečeno delu na narodnem polju, da ni bil samo učen in bistroumen raziskovalec starin, ampak tudi dramatik, lirik in politik, jednako srečen kot pisatelj uvodnih člankov, kakor kot duhovnik in povsod, kjer je služboval, izredno priljubljen. To se je sijajno pokazalo dne 4. septembra 1887. l., ko smo v Starem trgu praznovali njegovo sedemdesetletnico, ob jednem petdesetletnico njegovega književnega delovanja. Takočit mu je vse Slovenstvo, da, došle so čestitke iz vseh slovanskih krajev in rečeni dan bil mu je nekoliko plačila za marsikatero bridko uro, za vse dolgoletno trpljenje. To bil je svetel žarek koncem trudapolnega življenja!

Lahka mu zemljica! Večno slava Davorinu Trstenjaku!

Pokojni Davorin Trstenjak bil je porojen dne 8. novembra 1817. v Kraljevcih pri St. Juriji na Ščavnici. Šolal se je najprej doma, potem v Radgoni in Mariboru. Gimnazijo završil je 1836 l., bil potem filozof v Gradci in Zagrebu, pozneje pa teolog v Gradci, kjer je bil 1844 l. v mašnika posvečen. Služboval je kot kapelan v Slivnici, v Ljutomeru, na Ptuji. L. 1850 do 1861 bil je učitelj veronauka, slovenščine in zgodovine na gimnaziji v Mariboru, potem župnik v Št. Juriji ob juž. žel., na Ponikvi, od 1879 l. pa v Starem Trgu pri Slovenjem Gradci. Odlikovan je bil z zlatim križem za zasluge, več korporacij imenovalo ga je častnim članom.

V Ljubljani 3. februarja.

Danes sešli so se zopet zastopniki avstrijskih narodov na Dunaji. Našli so še vse prejšnje gospode na ministerskih foteljih in na videz bode vse pri starem, toda kmalu bodo čutili, da veje sedaj neka druga sapa, da se je vse nekaj spremeno. Sprva bode se morda spremembu manj čutila, pri budgetni debati se bode pa že video, da se je vlada znatno približala levici in tako se bode polagoma razvila neka vse drugačna situacija, s katero bode računati vsem avstrijskim politikom.

Pa tudi na ministerskih foteljih se bode s časom kaj premenilo. Sedaj oficijozi glasovi še vedno trdovratno zatrjujejo, da ostane ministerstvo v sedanji sestavi. Seveda oficijoza glasila tako dolgo taje ministerske krize, dokler ministri zares ne izroče demisije. Tako je baš tudi sedaj. Grof Taaffe bodo kmalu spoznal, da s sedanjimi svojimi tovariši ne more lahko izvršiti sklepov Dunajskih konferenc, ker jim premalo zaupajo levičarji. Saj glavna levičarska glasila vedno zatrjujejo, da sedanjih vlad zaupati ne morejo.

Kmalu se bode morda Taaffe odločil za ministersko premembo, če morda že naprej ni vse dogovorjeno. Dunajski dopisnik „Politike“, ki je navadno precej dobro poučen, kaj se v višjih krogih Dunajskih godi, piše, da se v političnih krogih Dunajskih zagotavlja vzlic vsem oficijožnim dementijem, da baron Scharschmid stopi v ministerstvo. Prostor mu bode menda — tako se čita v drugih listih — naredil Taaffe sam. Odstopil mu bodo ministerstvo notranjih zadev ter bode sam le še ministerski predsednik, kakor je bil knez Auersperg in tako dobimo ministerstvo Scharschmid imenovano

opazil, da ima Tilda k tej dobrej dami neobičajno mnogo ljubezni. Bežala je ž njo nekoliko korakov in stopr opomnjena in poljubljena še jedenkrat vrnila se je k materi.

Ona dama, katero sem le za trenotek mogel opazovati, in katera je v kratkem izginila v goščavah parka, postala mi je nehote uganka. Niti vedel nisem, je li še gospica, ali že gospa. Ni bila sicer več v prvem cvetu čarobne mladosti, tudi se ni odlikovala s slepilno krasoto, ali v očeh je imela toliko negoljufne dobrote in obličeje njeni značila je taka nežnost in plemenitost, da bi bil rad verjel na prazno besedo, da je utelešen angelj. Pri tem igral velja je na ustih ljubeznjiv smehljaj, kateri je nehote spominjal na gospo Felicijo. Morda je sestra, sorodnica? Ne.

Jedva je izginila družba v sencah, začutil sem belo roko gospojino na svojem ramenu. Odrpa je usta, kakor bi hotela vprašati, ako hočeš slišati, kar jej je ustnice vleklo vsaksebi.

Sklonem se k njej.

Zašepetala je jedva s slišnim glasom: „Ste videli te dame? Glejte, kaže se, da je dobra osoba.

Taaffe. Scharschmid bodo kmalu postal duša ministerstva, kajti pl. Dunajevski nekako zgublja zupanje, kakor se je video ob novoletnih odlikovanjih.

Barona Scharschmid bi pa še Taaffe iz posebnih uzrokov posebno povzdigoval. Poklical bi ga v ministerstvo pred vsem zaradi tega, da bolj zblja konservativno in ustavoverno veleposestvo in tako dobi vlada v njem dobro oporo. Potem bi se tej vladni stranki bolj približal Coroniničev klub in tako imenovana srednja stranka, po kateri je ministerski predsednik gosp. grof Taaffe že dolgo kopnel, bi bila gotova. S kakšno stranko bi se lahko absolutno vladalo v parlamentaričnej obliki. Le velikemu posestvu bi se potem dobro godilo, na druge stanove bi se pa ozirali le tedaj, ko bi bilo treba davek plačati.

V narodnem oziru od takšne vlade nemamo ničesar pričakovati. Vsa srednja stranka, ki bi potem odločevala, bi ne bila ne krop ne voda. Na nemško stran bi se bolj nagibala, ker veleposestniki so največ nemškega mišlenja, ker so nemški odgojeni, naj bodo potem že konservativci ali pa liberalci. Sedaj ko je federalizem že tako rekoč pokopan in kmalu grob njegov trava poraste, ni tudi več posebne razlike mej nazori kneza Lobkovica in viteza Chlumeckega.

Scharchmid bi gotovo zmatral za prvo svojo nalogo, da nemščino naredi za državi jezik in v tem bi ga zvesto podpiral posebno baron Gauč. Mi danes tu ne bodo pretresavali, kako bodo vlada to skušala doseči, po legislativnem ali le po administrativnem potu. Tu se bodo ravnalo po tem, kakoršne bodo razmere. Če bodo upala, da dobi v državnem zboru večino, bodo poskusila zakonito nemščino narediti za državni jezik, drugače se bodo pa poslužila le naredb in ukazov. O tem seveda se bodo odločila še le, ko se snide drugi državni zbor, ki bodo morda za vlado ugodneje sestavljen, nego je sedanji, za kar bodo že skrbeli vladni organi.

Kako se bodo vršile volitve, ako jih bodo vodil baron Scharschmid, si lahko mislimo. Ta možne bodo zatajil svojih načel, ko bodo ustupil v ministerstvo, kakor jih je grof Schönborn. Porabil bodo vsako priliko, da jih uresniči. Seveda najugodnejša prilika za to so pa volitve. Labko si mislimo, kako bodo okrajni glavarji dobili tajne instrukcije in kako bodo napenjali vse sile, da pripomorejo vladnim kandidatom do zmage. To si lahko predstavlja vsakdo, kdor je videl agitacije pod prejšnjimi liberalnimi vladami. Toda sedaj bi stvar bila še hujša. Prejšnji okrajni glavarji, ki so začeli službovanje za absolutizma in so imeli zastarele nazore in sploh neso bili v nobenej tesni zvezi z narodom, so bili večkrat preokorni za ta posel. Bolj spretne in bolj delavne bodo pa sedaj druge moči, ki poznajo duh časov in neso več tako tuje narodu. Današnji politični uradnik je vse kaj drugač, nego so bili prejšnji.

Pa še neka druga nevarnost nam preti. Vlada ne bodo imela odločno nam sovražne barve, ravno tako tudi njeni kandidatje ne. Postavili se bodo razni kimovci, ki se bodo celo za narodnjake izdajali. Poprej smo vselej vedeli, ta je za nas, a ta je proti nam, a sedaj je stvar težavnejša, ko različja med strankami neso več tako vidna, ko marsikje,

In Tilda, kako jo ima rada ne moreta si niti misli. Ali to mi je tudi uteha...“

„Čemu?“ vprašam začuten.

Sklonila je glavo in vzdihnila: „Ona postane druga žena mojega moža in druga mati moje Tilde... druga... veste, ko mene več ne bode...“ Tok gorskih solz zalije njen krasno obličeje.

Mislite si gotovo, kako so te besedo na me uplavale. Hotel sem zaklicati, da bi se Gervazij nikdar ne odločil iskati si druge žene, da ni prav sumničiti takega moža... Saj sem vedel, kako goreče je bil udan svojej ženi, kako jo je oboževal, da, v jednem svojih poslednjih dopisov, pronikli že s tožnimi bojaznimi, zaupal mi je naravnost, da — ako jo ugrabi nemila usoda — ostane veren spominu svoje žene do svojega poslednjega diha. Razven tega sem vedel, da si pan Gervazij ni nikdar iskal veselja v ljubljanji tujih žen. Pri vsem tem se nisem upal odzvati. Bal sem se izpregovoriti; strašil sem se besed, katere je mlada gospa prav pred trenotkom izgovorila.

In ta nje mir, ta tihi izraz na obličju! Vse je učinilo na me utis velikansk.

pojde tako dalje, da ne bomo vedeli, kjer se narodnjak nehava in nemčur začenja. Koliko zmernih možimamo, ki so ravno tako ugodno gradivo za narodnjaštvo, kakor za nemčurstvo, kakor bi se odnošaj zasukali.

Položaj je zato rej tako zamotan in treba bode zaradi tega, da si slovenski zastopniki sestavijo jasen program. Volili bodo pa morali biti jako pozorni, da si ne izbera za zastopnika volka v ovčej koži.

Kurija velikega posestva.

Glasilo Staročehov trdi, da je „Slovenski Narod“ glede na češko nemški dogovor pesimističen, v tem ko sodi „Slovenec“ stvar v ugodnejšem smislu. Mi privočimo Praškemu glasilu, da bi imelo uzrok zibati se v sanjah veselja, vedno tako, kakor je tako ditirambično razodevalo to poslednje dni. Sicer je to glasilo nedosledno, kakor v svojem umovanji, tako tudi v razkrivanju svojih afektov: sedaj kaže največ optimizem, a za malo dñi vidi zopet vse črno; vidi se, kakor da bi bili jako mladi ljudje pri že priletinem listu še bolj priletnej Staročehov. No, z listom se ne bomo pričkali, pač pa se nam v glavi vrti, ko vidimo, da so se prava stališča na mnogo odločilnih stranih popolnoma izpodmknila. Ako bi hoteli sistematički kritikovati vse pogajanje in konečno prijavljeni protokol dogovorjenih toček, sestaviti bi nam bilo debelo brošuro, toliko slabostij, oziroma nevarnosti nam kaže ta protokol. Zato se omejimo tu najprej na točko o kuriji velikega posestva. Ta kurija, ki se ima ustvariti v češkem kraljestvu poleg nacionalne češke in nemške kurije ima dobiti jednak pravo v v narodnih zadavah, kakor obe nacionalni kuriji: njen veto bo veljal toliko, kakor veto jedne nacionalnih kurij.

Ako hočejo dosledno izvrševati narodno jednokopravnost po vseh deželah z mešanim prebivalstvom, kakor v češkem kraljestvu, morajo ustvariti tudi v ostalih takih deželah poleg nacionalnih kurij tudi kurijo veleposestva.

V češkem kraljestvu se nadejajo, da bo kurija veleposestva rabila svoj veto v zmislu pravičnosti, torej v zmislu sprave in pomirjenja. Mi v narodnem pogledu ne poštavamo češkega veleposestva v ugodnem zmislu, veleposestvo v češkem kraljestvu hodi svoja pota, skrbi najprej za svoje interese, in ti interesi niso preveč idealni, kakor so pravi narodni interesi. Ako zapiba drugi veter, ako n. pr. zahteva kak politički sistem pristransko, torej jedni narodnosti neugodno ravnanje in vedenje, potegne je stranka veleposestva z dotičnim političkim sistemom. Tudi ni veleposestvo v aristokratskem delu na Češkem pravotno slovanskega rodu, še manj pa slovanskega mišlenja, in celo oni del češke aristokracije, ki je doslej saj navidezno hodil s Staročehi, ni zanesljiv za dobo političkih prevratov večega ali tudi manjšega obsegata. Vsekakor imajo češki Nemci več pravico, nadejati se, da bodo polagoma ali v posebnih kritičnih momentih vso aristokracijo imeli na svoji strani, nego pa Čehi na češki strani. Torej se ni zanašati Čehom, da bodo kurija veleposestva vselej ali v vsaki dobi rabila svoj veto v zmislu pravičnosti in nepristranosti.

Ako je pa kurija veleposestva dvomljive veljave celo v češkem kraljestvu glede na Čeha, je

Od tega trenotka prenehalo je najino razgovaranje popolnoma; mene je težilo tisoč tožnih mislij in mlada gospa... kake misli pač so se drvine po njenej glavi?

Tem bolj ugoden mi je bil trenotek odhoda. Sama gospa je dala nagib.

„Glejte, Nemuž že prepregajo večerne megle... hitro bo hladno. Tilda!“

V resnici izstopila je uad Nemnom že jesenska megla. Podal sem torej Feliciji roko. Oprijela se je rada, potrebovala je podpore. Taka sva korakala počasu k domu. Tilda poskakovala je veselo. Nekolikrat si je moralna mlada gospa odpočiti, in tu gledači okoli sebe, obračala je s prežalostnim glasom mojo pozornost na tožno hitro gromadenje žoltih listov na potih.

Da, da, ti žolti listi jesenski!

Bedno privlekla sva se k domu. Priporočil sem se z zagotovilom, da ne opustim zjutraj zopet napraviti poset. Uboga gospa je obžalovala neizmerno, da me še na čaj ni mogla povabiti, in da tako slabo slaviva snidenje svoje. „Ali vi boste oprostili... saj vidite, kako sem uboga...“

(Konec prih.)

to še veliko neugodniše za ostale dežele, kjer bivajo Čehi, najhujše pa glede na gališke in bukovinske Ruse, Slovence in Srbo-hrvate. Znano je, da Nemci, Poljaki in Italijani imajo po dosedanjem razvitku zgodovine in občega gospodarstva premoč veleposestva na svoji strani, v tem ko so avstrijski Rusi, Slovenci in Srbo-hrvati v tem pogledu povsod na slabšem. Vsled tega pride po izvršbi analognega kurijatnega sistema po ostalih deželah s pomešanim prebivalstvom veliko posestvo povsod v večino z neslovanske strani; kajti tudi poljsko plemstvo se vede vedno neslovanski. Iz tega pa je lehko sklepati, da kurija veleposestva bo povsod porabljala svoj veto Slovanom v neugodnem zmislu. Torej že samo kurija veleposestva kaže, da je pobijati kurijatni sistem, ako bi se hotela uvesti poleg nacionalnih kurij tudi kurija veleposestva z jednakim zavirajočim pravom glasovanja v narodnih zadevah.

Najočitniše se kaže nevarnost kurije veleposestva s takim pravom glede na slovenske dežele. Niti na Kranjskem bi ne bili Slovenci varni, da jih velikoposestvo ne pusti na cedilu, in to, tudi ko bi se deželni red in volilni red spremenil še toliko ugodniše za kranjske Slovence. Pa tudi ko bi se posrečilo na Kranjskem dobiti kurijo veleposestva, ki bi vedno pravično odločevala v narodnem pogledu, bili bi pa Slovenci na Koroškem, Štirske in na Primorskem brez upanja, da bi kurija veleposestva postala vsaj nevtralna kurija na to stran.

Po vsem tem je kurijatni sistem, ako bi se ustvaril analogno, kakor ga namerjajo za češko kraljestvo, tak, da ga ne morejo odobravati ne Slovani v skupnosti, kolikor jih je v Avstriji, ne Avstria sama, ker ne vede do pomirjenja narodov na podstavi prave narodne jednakopravnosti.

Kurijatni sistem je pa Slovanom nevaren, tudi ko bi se ustvarile samo nacionalne kurije, ker je sestava narodnostij in stanov v pomešanih deželah tako, da bi kak narod konečno ne prišel niti do svoje kurije v deželnih zastopih, ali pa, ko bi jo dobil, da bi jo utegnil zopet — izgubiti. Pa o nacionalnih kurijah prilično več.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 3. februarja.

Pravosodnje ministerstvo pripravlja predlog zakona, po katerem bodo občinska oblastva imela razsojevati o manj važnih razdaljenih časti.

Moravsko namestništvo je razpustilo mlađeško kmetsko društvo, ker je prekoračilo dolokrog svoj. Ta razpust bode morda Mlađešom škodoval pri bodočih volitvah za deželni zbor. Društvo bi bilo vodilo agitacije. Morda se je vladala, da bi na Moravskem Mlađeši ne dosegli takšnih uspehov, kakor so jih na Češkem in je zaradi tega razpustilo društvo.

Dunajsko centralno demokratično društvo je izreklo zahvalo **Fischhofu** in baronu **Walterskirchenu** za njijino delovanje za spravo na Češkem. Ta dva moža sta se prejšnje čase mnogo trudila, da bi napravila spravo mej Slovani in Nemci, zaradi tega sta si bila nakopala hudo jezo nemških liberalcev, ki so ju pitali z izdajalcema. Zaradi tega se poslednja leta nosta dosti več brigala za politiko. Fischhof je odgovoril demokratičnemu društvu, da se ni nadejal, da bode doživelj spravo mej Nemci in Čehi. Walterskirchen pa v svojem odgovoru naglaša, da se nadeja, da bodo elementi, ki vsekakro hočejo narodnostni boj preslabi, da bi rušili spravo. Potem pa omenja velikih zaslug Fischhoffovih.

Vnanje države.

Mej **Srbijo** in **Rumunijo** začno se poganja zaradi trgovinske pogodbe. Ker z Bolgarijo Srbija ne more skleniti ugodne trgovske pogodbe, poskusila bode odpreti Rumunijo in Rusijo trgovini srbskej.

V **Bolgariji** zaprli so več častnikov mej drugimi tudi maj rja Panico. Kaj je povod temu, še ne vemo, govorji se, da so preveč zabavljali proti vladu in knezu. Verojetnejše je pa, da so pripravljeni kakšno ustajo, pa je vladu pravočasno zvedela njih nakane. Major Panica je že dolgo časa nevoljen na vladu, ker ga je bila prezrla jedenkrat pri avanzovanju.

Razpor zaradi meje mej Surinamom in Guyano ni baš nov. Traja že več let. Z rešitvijo te stvari pa **Francija** in **Holandija** nista hiteli, ker se jima ni zdela posebno važna. Pred jednim letom se je pa na preporncem ozemlji našlo zlato in pokazala se je zatorej potreba, da se to vprašanje uravna. Sporazumeli sta se francoska in holandska vlad, da se stvar izroči kacemu razsodniku v razsojo. Za razsodnika sta si izbrali ruskega carja. Vsi akti so se postali v Peterburg, toda

carja ne veseli stvari razsojati in se bode najbrž razsodništvo odpovedali.

To da je Bismarck odložil **prusko** trgovsko ministerstvo in je Berlepsch imenovan trgovinskim ministrom je baje v zvezi z razmerami delavcev. Berlepsch je lani posredoval v imenu oblastev mej delavci in delodajatelji, ko so strajkali premogokop. Poročal je tudi cesarju o tej zadevi. Cesar je tedaj spoznal, da je izveden v delavski vprašanjih in zaradi tega je sedaj imenovan trgovinskim ministrom. Da pa bode imel večji delokrog bode rudniške zadeve odločili od ministerstva javnih del in je pridružili ministerstvu trgovine.

Domače stvari.

— (Pisateljsko društvo) odposlalo je venec na Trstenjakovo krsto.

— (Koncert Dimitrija Agrenjeva Slavjanskega v Ljubljani.) Javili smo, da koncert Slavjanskega ni dovoljen v Ljubljani; danes pa smo v srečnem položaju in moremo javiti, da se je stvar obrnila na bolje. G. Anton Trstenjak, kateri aranžuje koncert, šel je včeraj k visoki c. kr. deželnemu vladu radi prepovedi koncerta, da bi, ako bi bilo mogoče, izposloval dovoljenje za koncert. Visokorodni g. deželnemu predsedniku ga je ljubezljivo sprejel in na to je osnovatelj dal pojasnila o tem, kako se snuje koncert in kako se misli izvršiti, in mi moremo poročati, da je nada, da se bode vendar dal prirediti v Ljubljani Slavjanskega koncert in da bode občinstvo bržkone imelo izreden užitek. Upajmo torej, da se koncert uresniči, za kar bode gotovo vsa Ljubljana hvaležna visoki c. kr. deželnemu vladu.

— (Odbor društva „Pravnika“) si je v seji dne 1. t. m. razdelil svoja opravila in izvolil za načelnikovega namestnika gosp. svetnika Vencajza, za tajnika in knjižničarja gosp. dra. Majarona, za blagajnika g. notarja Gogolo. V nadzorstvo društvenega lista so odbrani gg. Vencajz, drž. prav. namestnik dr. Kavčič in pristav Levec. V isti seji je odbor imenoval g. dra. Majarona za urednika „Slovenskemu Pravniku“.

— (Gospodičina Antonija Pajničeva v Novem Mestu) poslala je „Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“ petdeset goldinarjev kot čisti dohodek gledališne predstave, prirejene na korist imenovanemu društvu. Iskrena budi hvala vsem, ki so k tako lepemu gmotnemu uspehu kaj pripomogli.

— (Deželni odbor kranjski) je dovolil podporo Kostanjeviški podružnici, da naredi še peti poskusni ameriški vinograd, in sicer v Čateži, Novomeški podružnici pa za dva taka vinograda.

— (Vodnikov ples) odlikoval se je tudi letos po svoji eleganci ter bil navzlic neugodnim razmeram celo bolje obiskan, nego pred dvema letoma. Četvorko plesalo je nad 40 parov. Čeli plesalci in izredno lepe in ukusne in fino opravljene plesalke vrtili so se neumorno po gladkem parketu in godala so potihnila še le tedaj, ko je kazalec pomaknil se do 6. ure zjutraj. Poleg odličnih gospodov civilnega stanu bilo je na plesu tudi do 20 častnikov tukajšnje garnizije.

— (Okrajska bolniška blagajnica Ljubljanska.) V dobi šestih mesecev obolelo je 453 blagajničnih udov, izmej teh 404 moških in 49 ženskih. (Koliko jih je obolelo za hribo, je razvidno iz tega, da je bilo samo meseca januarja izmej vseh doslej obolelih 453 udov 207 bolnikov). Umrlo je 8 udov, mej temi 2 ženski. Izplačalo se je bolniščine 2420 gold. 61 kr. (samo meseca januarja 932 gld. 46 kr.), bolniških oskrbovalnih troškov 458 gld. 20 kr., voznine 56 gld. 80 kr., zdravniških troškov 1007 gld., za zdravila 616 gld. 83 kr. (za meseca november, december 1889 in januarj 1890) . 485 gld. 55 kr.), pogrebščine 108 gld., za kopejki 32 gld. 95 kr., za terapeutične pripomočke 17 gld. 38 kr. in za obeznino 15 gld. 70 kr., torej skupno 4733 gld. 47 kr.

— (Iz Idrije) 2 februarja. Pretekli teden posetila sta mesnico gosp. H. Kosa dva mlada nepovaoljena gosta. Želeč morebiti posebno počastiti letošnjega Kurenta, manjkalo jima je okroglega in radi tega sta posegla po tujem blagu. Iz mesnice gori imenovanega gospoda sta pri slučajnej nepravnosti izmaksnila okoli 15 gld. Svoje sreče sta pa se kaj malo časa radovala, ker so jim bili kmalu za petami, in ja imajo že pod ključem. Ta slučaj je kaj pomilovanja vreden, to tem bolj, ker dotična uzmoviča baje še nista prestopila 14. leta. Kdo je temu kriv? Slaba domaća izreja! Mi pa upamo, da

jima bo sedanja kazen pot poboljšanja, in svarilen vzgled vsem sovratnikom, ki si že pri teh letih iščejo takšne časti.

— („Kmetovalec“) ima v 2. letnem številki nastopno vsebino: Priporočen način, kako cepliti ameriške trte. — Črtica o kmetovalčevem izobraževanju. — Krmljenje odstavljenih telet. — Izpeljevanje in raztrošenje gnoja po zimi. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

— (Vipavska podružnica) c. kr. kmetijske družbe kranjske ima v četrtek 6. t. m. popoldne ob 2. uri v občinski pisarni svoj občni zbor. Na dnevnem redu so za Vipavsko vinarstvo jako važni predmeti. K zborovanju pride družbeni tajnik gosp. Gustav Pirc iz Ljubljane.

— (Blejska podružnica) c. kr. kmetijske družbe kranjske bode sezidala še to leto uzorno moštarnico ter shrambo za podružnične stroje. Ta užledna podružnica priskrbelja že sedaj za svoje ude nad 20 goseničnih škarij in se zelo poteguje, da se bode sadno drevje, katero je letos polno cvetnega popja, tudi res dobrega otrebilo gosenične zalege.

— (Poročilo o trtni uši v Avstriji 1. 1888.) je ravnokar izdalо c. kr. kmetijsko ministerstvo. Ker je to poročilo izza 1. 1888., ne kaže nam iz njega kaj dosti posnemati, saj se je 1. 1889. veliko izpremenilo. Iz tega poročila objavljamo le nastopna števila, veljavna za 1. 1888: Kranjska ima vinogradov 10.609 Ha, okuženih je 4.443 Ha; Štajerska 17.819 Ha, (To so le oni vignograji, ki leže po okuženih okrajnih glavarstvih.) okuženih je 4.000 Ha; Primorska 32.724 Ha, okuženih 7.114 Ha.

— (Cerkniška čitalnica) priredi veselico v prostorih g. Antona de Schiava dne 9. februarja 1890. I. Spored: 1. Ples. 2. Šaljiva loterija. Pri plesu svira češka godba g. I. Entzmann. Začetek ob 8. uri. Ustopina za ude od osebe 40 kr., z družino 60., za neude od osebe 60., z družino 80. K obilnej udeležbi vabi odbor.

— (Vabilo) k rednemu občnemu zboru „Notranjske posojilnice“ v Postojni, kateri bode dné 9. svečana 1890. ob 2. uri popoldne v društveni pisarni. Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Poročilo nadzorovalnega odbora. 4. Volitev ravnateljskega odbora in sicer: a) ravnatelja, b) blagajnika, c) kontrolorja in d) dveh namestnikov. e) Volitev 6 članov v nadzorovalnem odboru. 5. Predlogi društvenikov. — Nadzorstvo „Notranjske posojilnice“ v Postojini je pregledalo in primerjalo letne račune za 1889. I. in jih našlo v redu. K polnoštevni udeležbi vabi častite deležnike najuljudne Ravnateljski odbor.

— (Razpisano) je mesto pristava pri okrajnem sodišči v Št. Pavlu, eventualno pri katerem drugem sodišči na Koroškem. Prošnje do 16. t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Slovenji Gradec 3. februarja. Župnik Davorin Trstenjak umrl. Pogreb v sredo ob 10. uri dopoludne.

Dunaj 3. februarja. Cesar dopoludne ogerskega domobranskega ministra Feyervaya v zasebni avdijenci vsprejel.

Napolj 2. februarja. Mesto se pripravlja za slovesen vsprejem Stanleya.

Pariz 1. februarja. Današnji ministeri svet ukenil naredbe, da se preprečijo izgredi pri shodih volilcev. V Marseille-u je hud vihar. Vsi parobrodi se zakasnjujejo.

Razne vesti.

* (Kdo je izumil dopisnice?) Dopisnic ni izumil noben poštni uradnik, ampak dr. Emanuel Hermann, bivši profesor narodnega gospodarstva na cesarskej vojaškej akademiji v Dunajskem Novem Mestu. Dr. Hermann je rodom Korošec. Zasleduoč svoja gospodarska načela, jel je premišljevati, koliko pis-m se piše, za katere bi ne bilo treba niti ovitka, niti pečata. Za taka pisma bi bila vendar primernejša kaka jednostavnejša ideja. To idejo je sporocil avstrijske vladi in po dolgih pogajanjih so se dne 1. oktobra 1869 imele dopisnice, katere so potem kmalu uvelje druge države, najprej Nemčija, Belgija in Severna Amerika.

* (Zvezda Betlehemska,) katera se po preračunanji Tycho de Brahe vidi vsacih 315 let, se bode videla letos v novemburu v ozvezdji Cassiopeie. Od rojstva Kristovega bode se letos šestikrat videla omenjena zvezda. Leta 1575. se je zadnjič videla v noči, v katerej je bil rojen volilni knez Ivan Sigismund Brandenburški.

* (V petih dneh troje otrok) Žena nekega delavca pri Aachenu porodila je trojčke in sicer dve dekleti in jednega dečka. Prvi otrok prišel je na svet v nedeljo, drugi v torek in tretji v četrtek. Prvi ostal je živ, zadnja dva sta umrla, mati je čisto zdrava. To je pač nenavaden slučaj.

* (Hvaležna krčmarica.) V Apoldi je krčmarica Kästner v oporoki svoji volila dvema gostoma, ki sta jej po smrti moža njenega s svetom ali pa tudi dejanjski kaj pomagala, po 1000 mark. Mlademu možu, ki je bival pri njej, je pa volila 20.000 mark. Tudi za dobrodelne namene je volila znatne vsote.

* (V temnej kleti.) Že dolgo se je govorilo, da se pri krčmariji Franu Baueru v Drasen-hofenu po noči v kletu priejajo pojedine, pri katerih se godé razna nenravnava dejanja. Nazadnje je žandarmerija stvar pozvedovati začela in zaprla oštirja in oba hlapca njegova. Sodišče v Korneuburgu je pa obsodilo zaradi težkih nenravnih dejanj krčmara v osemnesečno, hlapca pa vsacega v jednomesečno ječo. Sedaj bode pa konec ponočnim pojedinam.

* (Najmanjša pritlikovka zmrznila.) Kakor se poroča iz Novega Yorka, je dne 30. januvarja najmanjša pritlikovka, Lucija Zaretto, ki je baje bila najmanjše bitje na svetu, zmrznila v vlaku, ki ga je zamelo v Kaliforniji.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih. (161-8)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tuji:
2. februarja.

Pri Stonu: Adolf Hilb iz Stuttgarta pl. Cirheimb z Dunaja. — Josip Hočevan iz Podloga. — Waldstein iz Prage. — Eisler iz Budapešte. — Rainer, Fragan z Dunaja. — Goggenberger, Mogry, Linke Klein, Markovič, Glaser z Dunaja. — Wehrs iz Budapešte. — Lergstorfer iz Trga. — Kremer iz Škojeloke. Dr. Kladiva iz Ilirske Bistre. — Abeles iz Trsta. — Hirsch iz Schweinfurta — Dr. Duča iz Celja.

Pri Avstrijskem carju: Gaspari iz Postojne. — Dr. Prevec iz Novega Mesta. — Carl Kohovik, iz Celja.

Umrli so v Ljubljani:

30. januarija: Liza Černe, lasničarka, 60 let, sv. Petra cesta, št. 4 za mrvoudom. — Ana Stubler, sivilka, 44 let, Emonška cesta št. 4, za jetiko.

31. januarija: Jožeta Pajk, delavka, 25 let, Hrenove ulice, št. 17, za jetiko. — Pavla Arnold, užitniškega paznika hči, 2 leti, Rožne ulice št. 27, za jetiko.

1. februarja: Liza Kautzky, krojačeva žena, 63 let, Florijanske ulice št. 38, za oslabljenjem. — Jurkovič Katra, pismosnoščeva žena, 19 let, Karlovska cesta št. 14, za plučno tuberkulozo. — Reza Rodlicher, gostija, 64 let, Kravja dolina št. 11 za oslabljenjem.

2. februarja: Anton Lampič, strežaj, 64 let, Križevniške ulice št. 7 za rakom v želodci.

Tržne cene v Ljubljani

dne 1. februarja t. l.

	gl. kr.	gl. kr.	
Pšenica, hktl.	6 66	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež,	5 —	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	4 55	Jajce, jedno :	— 3
Oves,	3 —	Mleko, liter	— 8
Ajda,	5 —	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	4 55	Telećeje	— 56
Koruza,	4 50	Kosvinsko	— 60
Krompir,	3 57	Koštrunovo	— 32
Leča,	12 —	Pišanece	— 50
Grah,	10 —	Golob	— 20
Fizol,	8 —	Seno, 100 kilo	— 232
Maslo,	1 05	Slama,	— 250
Mast,	68 —	Drva trda, 4 metr.	— 7 10
Špeh frišen	54 —	mehka, 4 —	— 425

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas o pozovanju	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
1. febr.	7. zjutraj	743·1 mm.	—3·0°C	m. vzh.	jas.	0 00 mm.
	2. popol.	744·1 mm.	0·0°C	m. vzh.	jas.	"
	9. zvečer	745·2 mm.	—1·4°C	m. vzh.	jas.	"
2. febr.	7. zjutraj	744·4 mm.	—6·0°C	sl. vzh.	jas.	0 00 mm.
	2. popol.	743·4 mm.	—1·0°C	z. vzh.	jas.	"
	9. zvečer	744·1 mm.	—1·2°C	z. vzh.	jas.	"

Izkaz avstro-ogerske banke

dne 23. januvarja 1890.

(Izvireni telegram.)

	Prejšnji teden
Bankovec v prometu	407,119.000 gld. (+ 9,916.000 gld.)
Zaklad v gotovini	242,130.000 " (+ 153.000 "
Portfelj	146,089.000 " (+ 7,209.000 "
Lombard	26,589.000 " (+ 681.000 "
Davka prosta bankovna rezervna	41,482.000 " (- 9,521.000 "

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dragotin Hribar.

Dunajska borza

dné 3. februarja t. l.

(Izvirno telegrafovno poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papira renta	gld. 89 45	— gld.	89 45
Srebrna renta	89 50	—	89 45
Zlata renta	110 15	—	110 45
5% marčna renta	102 —	—	102 —
Akcije narodne banke	937 —	—	939 —
Kreditne akcije	325 75	—	325 75
London	118 10	—	118 15
Srebro	—	—	—
Napol.	9 36 1/2	—	9 37 1/2
C. kr. cekini	5 58	—	5 57
Nemške marke	57 67 1/2	—	57 72 1/2
4% državne srečke iz 1. 1854	250 gld.	133 gld.	25 kr.
Državne srečke iz 1. 1864	100 —	176 —	75 —
Ogerska zlata renta 4%	—	103 —	80 —
Ogerska papirna renta 5%	—	99 —	60 —
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	121 —	75 —
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	116 —	75 —	—
Kreditne srečke	100 gld.	182 —	50 —
Rudolfove srečke	10 —	19 —	50 —
Včjetje anglo-avstr. banke	120 —	167 —	40 —
Jammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	—	—

Zahvala.

Ginjeni po dokazih tolikega sočutja ob smrti in pogrebu našega ljubljenega, nepozabljivega sinčka

Felka Rafaela Pápa

učenca II. razreda ljudske šole

izrekamo vsem darovalcem krasnih vencev, kakor tudi mnogoštevilnim spremjevalcem našega ljubčeka k večnemu počitku svojo najprisrjenejšo zahvalo.

V Škofji Loki, dne 31. januvarja 1890.

(94)

Žalujoči ostali.

Naznanilo.

Visoka c. kr. deželna vlada na Kranjskem je dovolila občini Zgornji Tuhinj pri Kamniku

štiri letne semnje za živino in blago.

Sevnji bodo na dan 20. svečana, 3. maja, lega travna, 12. malega srpanja in 21. klimove.

Prvi semenj bodo na dne 20. svečana t. l., na katerega uljudno vabi

županstvo v Zgornjem Tuhinji.

Janez Zavasnik,

župan.

(93—1)

Pobratimi.

Roman.

Spisal dr. Josip Vošnjak.

Cena 1 gold. 20 kr. (s poštino vred).

Obzorej v 1 dejanji.

Spisal dr. Josip Vošnjak.

Cena 30 kr. (s poštino vred).

Obe knjigi dobivata se v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani in pri knjigotržcih.

Točno in solidno izvršene vseh naročil le proti povzetju ali predpostavljeni zneska. (83-2)

Blago za obliko

iz pristne ovčje volne, izvrstni Brnski izdelki

v najnovnejših desnih za pomladno in poletno sezono

po čudovito nizkih cenah razposilja

tovarniška zaloga sukna

Frank & Pernitza

v Brnu.

Uzoreci zastonj. — Gospodje krojači době obilne in elegante opravljene knjige uzorcev po originalnih tovarniških cenah.

Velika zaloga sukna za uniforme za c. kr. državne uradnike, telovadna in galsilna društva i. t. d. i. t. d.

Točno in solidno izvršene vseh naročil le proti povzetju ali predpostavljeni zneska. (83-2)

Korespondenca v vseh jezikih.

Svoji k svojim!

Veseloigra v 1 dejanji.

Spisal dr. Josip Vošnjak.

Cena 30 kr. (s poštino vred).

Obzorej v 1 dejanji.

Spisal dr. Josip Vošnjak.

Cena 30 kr. (s poštino vred).

Obzorej v 1 dejanji.

Spisal dr. Josip Vošnjak.